

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

**Центра за промоцију науке
за период јануар – јун 2018.**

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ

Током извештајног периода, од јануара до јуна 2018. године, Центар за промоцију науке организовао је низ научнопопуларних догађаја, активности у оквиру пројеката на којима је партнер, као и догађаје намењене истраживачима и другим представницима научне заједнице.

Крајем маја, одлуком Управног одбора Центра за промоцију науке, на период од шест месеци за вршиоца дужности директора постављен је др Марко Крстић, доцент на Елекетротехничком факултету Универзитета у Београду.

Број запослених и радно ангажованих лица у тренутку подношења овог извештаја је приказан у табели.

	Опис	Стање 01.01.2018.	Стање 30.06.2018.
1	Број запослених на неодређено време	16	19
2	Број запослених на одређено време	4	1
3	Број радно ангажованих	10	12
4	Укупно	30	32

У овом периоду у Научном клубу Београд, а уз подршку НИС-а, отворен је Мејкерс спејс, који је привукао велики број појединаца да у њему реализују своје креативне идеје и у коме је настављена и унапређена реализација активности Научног клуба.

Центар за промоцију науке је наставио своју сарадњу са мрежом научних клубова и Мрежом регионалних центара и центара за стручно усавршавање, а у јуну је у Шапцу одржан састанак са директорима ових установа, чија је главна тема била учешће на пројекту Ноћ истраживача. У првој половини 2018. године Центар је расписао Јавни позив за финансијску подршку пројектима популаризације и промоције науке, а крајем јуна објављена је коначна листа пројеката који су добили финансијску подршку.

У оквиру редовних активности Центар је наставио са организацијом радионица за децу, учешћем на научнопопуларним фестивалима и манифестацијама широм Србије и региона и представљањем међународних пројеката у вези са образовањем. И ове године одржани су зимски Дечји научни камп и Мај месец математике, који су привукли велику пажњу.

У првој половини 2018. године Центар је наставио са Семинаром о рецензирању за истраживаче, који је изазвао велико интересовање претходне године, па је, након Београда, одржан и на Универзитетима у Новом Саду, Нишу и Крагујевцу.

Од марта 2018. у оквиру програма Хоризонт четвртом, Центар је у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја организовао већи број предавања и радионица о финансирању научних пројеката.

Центар је наставио са својом издавачком делатношћу, објављен је дванаести број часописа *Елементи*, прошлогодишње издање *Бура информација* је представљено на Факултету безбедности и Радио-телевизији Србије, а спремају се и нове публикације. Тренутно се припрема неколико издања, међу којима је и *Увод у научно новинарство*.

Успостављена је сарадња са листом *Данас*, у оквиру које се, почев од маја, у овим новинама свакодневно објављују одабрани текстови са портала Елементаризум.

Гости Центра били су Кит Девлин, славни амерички математичар, који је у Научном клубу одржао научнопопуларно предавање „Математика у 21. веку“, и Франци Демшар из Словеније, који је на истом месту одржао предавање о моделима финансирања науке, намењено представницима научне заједнице.

У овом периоду одобрена су четири нова Хоризонт 2020 пројекта у којима ЦПН учествује као партнер (два пројекта Ноћ истраживача, *RRING* и *System 2020*)

и предате су апликације за још четири пројекта из програма Хоризонт 2020. Осим тога, успешно су окончана два пројекта *Quantum music* (Креативна Европа) и *Hypatia* (Хоризонт 2020).

Успостављена је и сарадња са Пекиншком академијом наука и технологије у Кини, а представници

ЦПН-а учествовали су у представљању научних и технолошких достигнућа Србије на сајмовима у Пекингу и Хохоту.

Представници ЦПН-а учествовали су на три конференције међународних организација из области промоције науке (*Ecsite*, *Eusea* и *Scientix*).

**КАЛЕНДАР
АКТИВНОСТИ
ЈАНУАР – ЈУН 2018.**

ЈАНУАР 2018.

ЦПН кућица у Божићном сеоцу

Од 4. до 28. јануара Центар за промоцију науке изложио је сва ЦПН-ова издања на свом штанду у Божићном сеоцу на платоу између Народне библиотеке и Храма Светог Саве. Овај догађај је реализовао Град Београд, а на Центровом штанду могли су се пронаћи сви дотле објављени бројеви часописа *Елементи*, књиге и ЦПН-ов календар за 2018. годину.

Семинар о рецензирању за истраживаче у Новом Саду

У петак, 19. јануара, у Великој сали Ректората Универзитета у Новом Саду одржан је трећи по реду Семинар о рецензирању за истраживаче, који организује Центар за промоцију науке. На семинару су говорили научни саветник др Александар Декански из Центра за електрохемију Института за хемију, технологију и металургију (ИХТМ), др Олгица Недић, научни саветник са Института за примену нуклеарне енергије (ИНЕП), др Невена Буђевац, доцент са Учитељског факултета Универзитета у Београду, др Ивана Дрвеница, научни сарадник са Института за медицинска истраживања, и Иван Умељић, уредник издавачке делатности Центра за промоцију науке.

Излагања предавача обухватила су готово све аспекте рецензирања, у распону од практичних упутстава рецензентима и етичких аспеката рецензентског посла, до ширег друштвеног значаја рецензирања и све популарнијих рецензентских база и форума као што је *Publons*. У последњем делу семинара полазници су имали прилику да и сами рецензирају један краћи текст.

НИС и Министарство просвете у Мејкерс спејсу

У уторак, 6. фебруара, компанија НИС и Министарство просвете, науке и технолошког развоја потписали су у Мејкерс спејсу Меморандум о сарадњи, којим је предвиђено заједничко деловање у области науке и образовања. Споразум су потписали Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја, и Кирил Тјурдењев, генерални директор НИС-а. Меморандумом ће бити успостављен заједнички рад на усавршавању кадрова за научноистраживачки рад, акредитација нових студијских и наставних програма на факултетима и у средњим школама за развој и унапређење стручног усавршавања запослених у просвети, као и стипендирање најбољих ученика и студената у земљи и иностранству. Сарадњом је предвиђено и опремање објеката у установама основног, средњег и високог образовања.

О науци и друштву у Бриселу

Крајем јануара у Бриселу је у организације Европске комисије одржан јавни скуп посвећен важном сегменту највећег европског програма за финансирање науке и иновација – Хоризонт 2020. У питању је потпрограм „Наука са и за друштво“. На скупу су представљени позиви планирани за 2018. годину, а делимично и они који долазе у години која следи, уз нагласак на практичним информацијама и саветима који могу бити од користи потенцијалним апликантима, односно будућим корисницима средстава. Конкретни позиви су објашњени из перспективе финансијера – Европске комисије, кроз циљеве који се желе постићи одобравањем финансирања одређених пројеката. Испред Центра за промоцију науке на скупу је учествовао Добривоје Лале Ерић, руководиолац Сектора за међународну сарадњу.

ФЕБРУАР 2018.

ЦПН у Бриселу

Конференција под називом *OPEN PM2 2018* одржана је 1. и 2. фебруара, у просторијама Европске комисије у Бриселу. Конференција је подржана од стране водећих институција Европске уније а окупила је њихове представнике, представнике државних управа земаља чланица, пружаоце услуга и стручњаке за управљање пројектима. Основни циљ јесте била размена знања и искустава у успостављању и коришћењу *PM2* методологије у свим организацијама које раде на разноврсним пројектима финансираним кроз европске фондове. Центар за промоцију науке на овој конференцији представљале су Дубравка Вејновић, руководилац Сектора за сарадњу са научноистраживачким организацијама, и Марина Матовић, саветница за финансијске послове у Сектору за међународну сарадњу.

Зимски ДНК

Центар за промоцију науке је, од 5. до 9. фебруара, са Дечјим културним центром организовао зимски Дечји научни камп (ДНК) за школарце од 9 до 14 година, а програм се одвијао у просторијама Дечјег културног центра. Дечји научни камп је осмишљен тако да се деца у друштву вршњака, у средини која подстиче научну радозналост, на занимљив и интерактиван начин упознају са науком. И ове године радионице су биле посвећене природним, техничким и друштвеним наукама, а предавачи и научни комуникатори били су стручњаци из ових области. Током

трајања програма деца су могла да чују и науче како ради *3D* штампач, шта су електронске компоненте, како биљка добија своју боју, колико науке има у кухињи, какве тајне крију тропске биљке, како ради наш мозак и да чују бројне друге занимљиве научне приче.

ЦПН у Букурешту

Конференција и радни састанак *COST* акције *BESTPRAC* одржани су 8. и 9. фебруара, на Политехничком универзитету у Букурешту. *BESTPRAC*, финансиран из средстава Европске уније, нова је *COST* иницијатива која има циљ да унапреди послове администрације на европским пројектима стварањем мреже пројектних администратора са циљем размене искустава, идеја и знања, и повећања ефикасности. У питању је мрежа професионалаца који пружају административне, правне и финансијске услуге универзитетима, истраживачким организацијама и сродним субјектима који подржавају научнике и истраживаче. Испред Центра за промоцију науке на конференцији су учествовале Марина Матовић, саветница за финансијске послове у Сектору за међународну сарадњу, и Дубравка Вејновић, руководилац Сектора за сарадњу са научноистраживачким организацијама.

Промоција Буре информација на Факултету безбедности

У уторак, 13. фебруара, Центар за промоцију науке је наставницима и студентима Факултета безбедности у Београду представио своје издање *Буре информација*

ција: зашто „лајкујемо“? О књизи су говорили др Машан Богдановски, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, и Иван Умељић, уредник издавачке делатности у Центру за промоцију науке. Модераторка разговора била је Ана Параушић из Центра за примењену безбедност. Највише речи било је о насилном понашању на интернету и улози социјалних мрежа и нових медија у расприривању криза и ратних сукоба.

Хоћу-нећу баш тај факултет

Центар за промоцију науке био је партнер и суорганизатор конференције „Хоћу-нећу баш тај факултет“, одржане у Сокобањи, од 15. до 17. фебруара, коју организује ђачки парламент Прве крагујевачке гимназије. На конференцији је учествовало око 600 ученика средњих школа из Крагујевца, Ниша, Велике Планае, Београда, Новог Сада и других градова. Конференција је имала циљ да средњошколцима помогне при избору факултета који ће уписати. Једна од радионица која су одржане, а у вези са родном равноправношћу, јесте радионица међународног пројекта *Hypatia*, Центра за промоцију науке.

STEM пројекти у Пожеги

У понедељак, 19. фебруара, у Пожеги, Центар за промоцију науке представио је европске пројекте који промовишу нове концепте у STEM образовању у оквиру програма „Научно образовање за одговорно друштво“. Пројекти су представљени у Гимназији и

Техничкој школи. Велики број наставника основних и средњих школа из Пожеге показао је интересовање за учешће у радионици. Наставницима су представљени пројекти *CREATIONS*, *Hypatia*, *Scientix* и *STEM School Label*, као и *STEM Discovery Week 2018* иницијатива.

Елементи у Лесковцу

У Научном клубу Лесковац, 20. фебруара, представљен је једанаести број часописа *Елементи*. О броју чији су темат „лажне вести“ говорили су Иван Умељић, главни и одговорни уредник, и Јована Николић, помоћница уредника. На промоцији је највише било речи о темату, феномену лажних вести. Иван Умељић је уједно говорио и о осталим текстовима једанаестог броја, а Јована Николић о синестезији и Василију Кандинском, о којима је писала у овом магазину.

Елементи у Нишу

У Регионалном центру за професионални развој запослених у образовању, у Нишу, 22. фебруара, представљен је једанаести број часописа *Елементи*. О *Елементима* су говорили Иван Умељић, главни и одговорни уредник, и Јована Николић, помоћница уредника. На промоцији је било речи о темама обрађеним у новом броју, па су тако присутни могли да чују и зашто се писало о „лажним вестима“ у овом научнопопуларном часопису. Иван Умељић је говорио о харизматичним врстама и зашто се више води рачуна о њиховој заштити него о заштити неких других, као и како су изумрли голубови селци. Осим тога, Умељић је говорио о прошлогодишњој Нобеловој награди за економију, а поменуо је и неколико текстова о ванземаљцима. Јована Николић је говорила о свом тексту у коме се разматра могућност да је Василије Кандински имао синестезију, осврнувши се на овај феномен, као и на неке сегменте рада Кандинског који се са њим повезују.

STEM концепти у Нишу

У Научном клубу у Нишу, 22. фебруара, у оквиру концепта Научно образовање за одговорно друштво одржана је радионица на тему нових образовних

концепата у STEM дисциплинама. Овом приликом представљена су четири европска пројекта у којима је Центар за промоцију науке партнер – *Scientix*, *STEM School Label*, *CREATIONS* и *Hypatia*. Учесници радионице у Нишу имали су прилику да од *Scientix* амбасадора Анице Тричковић, из угла наставника, чују више о могућностима које пружа овај пројекат. Приказани су начин коришћења *Scientix* портала, као и примери успешних пројеката. Додатно, учесницима је презентована и идеја која стоји иза иницијативе „Недеља откривања STEM дисциплина 2018“, која ће бити одржана последње недеље у априлу. Тим Центра за промоцију науке је представио и пројекат *Hypatia*, који се бави освешћавањем академских родних стереотипа који негативно утичу на избор каријера девојчица и девојака у STEM областима. Такође, разговарало се и о *CREATIONS* пројекту, који подстиче креативне методе наставе у STEM областима. На крају је представљен и пројекат *STEM School Label*, који ће омогућити заинтересованим школама са иновативним приступом настави из STEM предмета акредитовање на европском нивоу.

Пројекат *PESHES* у Нишу

На Универзитету у Нишу одржан је, 23. фебруара, састанак Радне групе за индикаторе у оквиру пројекта *PESHES* коме су присуствовали представници националних универзитета и институција укључених у реализацију овог пројекта. Циљ *Erasmus+* пројекта *PESHES* јесте подизање квалитета националних универзитета и студијских програма кроз увођење општих и мерљивих перформанси и индикатора.

Даљи развој и третман националних студијских програма би, у таквом контексту, био заснован управо на анализи прикупљених података. На састанку у Нишу су размотрени предложени индикатори и стратешка национална документа у домену високог образовања, односно начини одабира индикатора који ће бити трајни допринос пројекта *PESHES* даљој реформи високог образовања у Србији. Следећи састанак радне групе планиран је за последњу недељу марта ове године.

Кит Девлин у Научном клубу

Чувени британски математичар Кит Девлин, познат и као *The Math Guy*, одржао је занимљиво предавање, 28. фебруара, у Научном клубу Београд. Тема предавања била је „Математика у 21. веку“, а поред тога посетиоци су имали прилику да добију одговоре на многобројна питања из књиге *Недовршена иџра*, коју је Центар за промоцију науке превео и објавио 2015. године. Ове године, непосредно пред долазак проф. Девлина, издавачка кућа Хеликс објавила је књигу *У њошрази за Фибоначијем*, коју је Девлин представио у Научном клубу Београд. Осим гостовања у Научном клубу Београд, Кит Девлин је током свог боравка посетио и Математичку гимназију у Београду, Прву крагујевачку гимназију, Универзитет у Новом Саду, као и Математички институт САНУ, а предавање је организовано и у Свечаној сали Академије. Боравак Кита Девлина у Србији организовао је Центар за промоцију науке уз подршку америчке амбасаде, и у сарадњи са Математичким институтом САНУ.

МАРТ 2018.

Хоризонт четвртом – Позиција Србије у програму Хоризонт 2020

Током месеца марта Центар за промоцију науке је у Научном клубу Београд, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, организовао предавања о важности учешћа наших научника у програмима финансирања Европске комисије и начину на који се овакав вид сарадње са међународним институцијама може позитивно одразити на науку у нашој земљи. Прва у низу трбина одржана је 1. марта са темом „Позиција Србије у програму Хоризонт 2020“. Том приликом присутнима су се обратили доц. др Јован Трифуновић, вршилац дужности директора Центра за промоцију науке, др Дубравка Вејновић, руководилац Сектора за сарадњу са НИО у ЦПН-у, проф. др Виктор Недовић, помоћник министра за међународну сарадњу и европске интеграције, Нада Милошевић и Жељка Дукић, националне контакт особе за Хоризонт 2020 при МПНТР-у.

СТЕМ образовање у Зајечару

У оквиру програма „Научно образовање за одговорно друштво“, Центар за промоцију науке је у понедељак, 5. марта, одржао радионицу у Гимназији у Зајечару. На радионици су заинтересовани наставницима из основних и средњих школа из Зајечара и околине представљена четири европска пројекта из СТЕМ дисциплина на којима је Центар партнер. На радионици је у сарадњи са наставником физике и *Scientix*

амбасадором Младеном Шљивовићем, представљен је пројекат *Scientix*, који је заправо највећа мрежа наставника природних наука из Европе, и који, као такав, пружа могућност за сарадњу и размену искустава са колегама. Тема радионице био је и пројекат *CREATIONS*, који подстиче интердисциплинарну сарадњу наставника различитих предмета на пољу креирања иновативних СТЕМ приступа настави. Такође, на овој радионици представљени су и европски пројекти *Hypatia* и *STEM School Label*.

ЦПН у Житорађи

Центар за промоцију науке је у среду, 7. марта, одржао радионицу у ОШ Топлички хероји, у Житорађи, у оквиру програма „Научно образовање за одговорно друштво“. На радионици су наставници основних школа из Житорађе и околине имали прилику да упознају новине у СТЕМ образовању кроз четири европска пројекта у којима је Центар партнер. Наставници су имали прилику да из прве руке од *Scientix* амбасадора и наставнице математике из ОШ Топлички хероји, Анице Тричковић, чују више о могућностима које нуди *Scientix* пројекат. Присутнима су се испред Центра, који ће бити национална контакт тачка за *Scientix* пројекат за период 2017-2019, обратили Добривоје Лале Ерић и Марјана Бркић, који координирају овај пројекат за Србију. На радионици је представљен и пројекат *CREATIONS*, а учесници радионице су упознати и са могућностима које нуде и европски пројекти *Hypatia* и *STEM School Label*.

Хоризонт четвртом – Да ли постоји женска наука?

У четвртак, 8. марта, Сектор за сарадњу са научноистраживачким организацијама Центра за промоцију науке, уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја, организовао је у Научном клубу још један Хоризонт четвртом. Гостовале су проф. др Софија Стефановић и мр Гордана Влаховић. Проф. др Софија Стефановић из *BioSens* института, добитница престижног гранта Европског истраживачког савета (ERC) 2014. године за пројекат *BIRTH*, који се бави истраживањем наталитета у неолиту, овом приликом одржала је научнопопуларно предавање о свом раду.

Мр Гордана Влаховић, национална контакт особа (НЦП) за Европски истраживачки савет (ERC) и акције „Марија Склодовска-Кири“ за обуку и развој каријере програма Хоризонт 2020 при Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду, представила је принципе приступања писању предлога пројекта, типове грантова и низ корисних информација за концепт приступања порталима ERC фондова.

Hypatia у Нордеусу

У оквиру пројекта *Hypatia* Центар за промоцију науке је, 9. марта, организовао посету компанији Нордеус за заинтересоване средњошколце. Циљ посете био је да се ученици упознају са радом ове компаније и каријерама у STEM областима из прве руке од жена запослених у овој компанији.

CREATIONS у Стокхолму

На Краљевском институту за технологију (КТН) у Стокхолму одржан је шести радни састанак пројекта *CREATIONS* на коме је ЦПН један од партнера. Центар за промоцију науке, у сарадњи са бројним школама и наставницима широм Србије, осмислио је јединствени *CREATIONS* програм. У школама у Руском Крстуру, Београду, Нишу и Житорађи (Пејковцу) у току су или су непосредно реализовани наставни интердисциплинарни пројекти научних предмета развијени уз коришћење креативног, уметничког приступа. Пројекти ослоњени на концепт научног позоришта, савременог плеса, пантомиме или оригамија полако

освајају школе широм Србије, док истовремено материјали који их дефинишу и представљају, преведени на енглески језик, постају доступни наставницима из читаве Европе. Са друге стране, кроз *Scientix* портал, наши наставници су у прилици да анализирају и користе материјале својих колега и педагошких стручњака из читаве Европе, па и шире, преведене на српски језик.

PlayUK Arcadia конференција

Британски савет у Београду, у сарадњи са својом британском централом и регионалним канцеларијама, организовао је почетком марта тродневну конференцију намењену професионалцима у области дигиталних медија и уметности, образовања, видео-игара и ИТ сектора. На конференцији су се представили бројни пројекти, иницијативе и организације из Велике Британије, Србије и региона, као и појединачни пројекти и аутори. Испред Центра за промоцију науке на конференцији је говорио Добривоје Лале Ерић, руководилац Сектора за међународну сарадњу. Наступ Центра је био фокусиран на учешће у великом пројекту Европска мрежа дигиталне уметности и науке, финансираном кроз програм Креативна Европа. Најављена су, такође, и будућа дешавања и програмске активности унутар концепта *Art&Science*.

Отворен Мејкерс спејс

Центар за промоцију науке, уз подршку компаније НИС, у оквиру програма Заједници заједно, отворио је, 13. марта, Мејкерс спејс (*Maker's Space*) у Научном клубу Београд, у Краља Петра 46. Догађају су присуствовали министар просвете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић, заменик градоначелника Београда Андреја Младеновић, заменик генералног директора НИС-а Вадим Смирнов, и др Јован Трифуновић, в.д. директора Центра за промоцију науке. Мејкерс спејс је први радионичарски простор овакве врсте код нас: то је отворена лабораторија за све креативне који траже место за материјализацију својих идеја. Као део Научног клуба Београд, на преко 130 квадратних метара простора, чланови Мејкерс спејса имају на располагању технички материјал, алате, радни простор, рачунаре, стручну

помоћ и савете колега са којима могу да развијају своје пројекте – од идеје до готових прототипова. У Мејкерс спејсу чланови имају отворен приступ свим садржајима – од библиотеке, преко рачунарске мреже до машина, и потпуно су слободни да користе све доступне ресурсе. Простор је отворен за децу, одрасле, научнике, предузетнике, уметнике, креативце и садржи широки спектар опреме – од 3D штампача и скенера, ласерских тестера, CNC машина, лемних станица па до маказа за сечење картона.

ЦПН у Бону

У организацији *Science Shop*-а из Бона представници осам европских организација из пет земаља окупиле су се како би заједнички осмислили елементе апликације којом се конкурише за средства у оквиру новог позива за имплементацију концепта Одговорног истраживања и иновација (енгл. *Responsible Research and Innovation – RRI*). Циљ позива је решавање горућих питања на ширем европском тлу коришћењем *RRI* приступа и ресурса. Пракса организације оваквих радионица у раној фази припреме апликација за нове позиве, на којима се дефинишу циљеви, задаци, тимови и задужења, показује се изразито успешном и корисном. Претходни пут су представници Центра учествовали на сличном догађају на Универзитету у Клевеу, такође у Немачкој, у оквиру припреме пројекта *NUCLEUS*, који је ипак остао изван домашаја ЦПН-а.

Хоризонт четвртом – Положај друштвених наука

У четвртак, 15. марта, Центар за промоцију науке, уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја, организовао је у Научном клубу још један Хоризонт четвртом. Тема разговора била је положај друштвено-економских наука у програму Хоризонт 2020. Гост трибине био је Ненад Челаревић, пројект менаџер и национални координатор пројекта *PERFORM* за Србију. Пројекат финансира Швајцарска агенција за развој и сарадњу, а партнери у имплементацији пројекта су *HELVETAS Swiss Intercooperation* и Универзитет у Фрајбургу. Земље учеснице су Србија и Албанија.

Награде Светске организације за интелектуалну својину

На свечаности која је организована уз подршку Владе Републике Србије и Светске организације за интелектуалну својину, 20. марта, у Свечаној сали Завода за интелектуалну својину, обележена је сто тридесет пета годишњица од потписивања Париске конвенције за заштиту индустријске својине и додељене су награде за доприносе који су остварени током 2017. године, а један од чланова комисије био је в.д. директора Центра за промоцију науке др Јован Трифуновић.

Конференција о Квантној музици

У Српској академији наука и уметности, у оквиру пројекта Квантна музика (*Quantum Music*), 21. и 22. марта, Музиколошки институт САНУ и Центар за промоцију науке организовали су конференцију о Квантној музици и темама у вези с овим пројектом. На конференцији су говорили неки од најпознатијих квантних физичара из разних крајева света, између осталих и Влатко Ведрал, професор на Универзитету Оксфорд, Кјара Марлето са Универзитета Оксфорд, Клаус Молмер, професор на Универзитету Архус и највећи популаризатор квантне физике у Данској, и

Ендру Гарнер из Центра за квантне технологије у Сингапуру. Поред физичара, публика у САНУ имала је прилике да се сретне и са музичарима, музиколозима, композиторима и инжењерима који су осмислили хибридни клавир у оквиру пројекта Квантна музика, а своје виђење повезаности науке и музике представили су и Соња Лончар и Андрија Павловић, који чине ЛП Дуо, а једни су од иницијатора пројекта.

PESHES у Торину

На Политехничком универзитету у Торину одржан је састанак партнера пројекта *PESHES* и студијска посета посвећена анализи и статусу индикатора перформанси унутар италијанског високог образовања. Колеге са Политехничког универзитета су гостима из Србије представиле читав низ законских оквира, пракси и искустава када је у питању финансирање високошколских студијских програма и уопштено финансирање универзитета и факултета. Европски пројекат *PESHES* финансира се кроз програм *Erasmus+* са циљем стварања систематског праћења квалитета студијских програма и мерења њихове успешности кроз развој адекватних индикатора и будућих законских оквира. Пројекат окупља шест универзитета из Србије и шест националних институција, уз четири страна експертска партнера који треба да пренесу своја знања, искуства и резултате. Поред Политехничког универзитета из Торина, ту су и универзитети из Ријеке, Валенсије и Твентеа. Центар за промоцију науке води радни пакет посвећен дисеминацији и експлоатацији пројектних резултата.

ЦПН у Смедеревској Паланци

У Смедеревској Паланци и ове године организован је школски фестивал одржан у Машинско-електротехничкој школи „Гоша“. У петак, 23. марта, у програму под називом „Доживи науку кроз физику, хемију и механику“ учествовао је и Центар за промоцију науке и то са програмом „Научни шоу“. Гости су кроз пет представа са атрактивним експериментима имали прилику да виде шта течни азот може да уради, како натерати пламен да плеше, шта је то „ватрени торнадо“, као и да открију како се изводе бројни научни трикови. Поред ЦПН-а, на фестивалу је учествовало још 18 институција – факултета, организација, гимназија и школа.

PESHES у Новом Саду

На Новосадском универзитету, 27. марта, одржан је састанак Радне групе за индикаторе у оквиру пројекта *PESHES*. Основни циљ састанка била је даља и детаљнија анализа, односно одабир индикатора на основу којих би се на објективан и поуздан начин могли донети закључци о квалитету високошколских програма, установа и система у Србији. Разговарано је, такође, и о модалитету прикупљања и обраде података, неопходним ресурсима и коришћењу већ постојећих функционалних информационих система на нивоу појединачних факултета, универзитета и Републике Србије.

ЦПН у Руми

У оквиру програма „Научно образовање за одговорно друштво“, Центар за промоцију науке је, 27. марта, одржао радионицу у ОШ „Јован Јовановић Змај“ у Руми. Представљена су три међународна пројекта на којима је Центар партнер. Наставницима су представљени пројекти *Scientix*, *CREATIONS* и *STEM School Label*. Поред представника ЦПН-а на радионици су учествовале и две *Scientix* амбасадорке, Јасна Марковић и Наташа Мајстровић, које су из прве руке

пренеле учесницима радионице своја искуства са овим европским пројектом. Поред тога, наставницима су презентоване и могућности за конкурисање за европске пројекте у оквиру *Erasmus+* програма.

Хоризонт четвртом – Како до успешног пројекта

У четвртак, 29. марта, у просторијама Научног клуба Центра за промоцију науке организован је Хоризонт четвртом на коме се разговарало о актуелном пројекту *FOODStars* са др Милицом Појић, научном саветницом из Научног института за прехранбене технологије Универзитета у Новом Саду и координаторком овог пројекта. Било је речи о искуствима и изазовима на које је наилазила током рада на пројекту. Други саговорник био је проф. др Василије Петровић са Техничког факултета „Михајло Пупин“ у Зрењанину, координатор пројекта *BanatFashion*, који је овом приликом представио више пројеката финансираних из различитих фондова као што су ИПА пројекти прекограничне сарадње и *Erasmus+*. Разговор је усмерио на проблеме са којима се суочавају истраживачи у текстилној области у Србији.

***Scientix* на фестивалу Наук није баук**

На фестивалу Наук није баук, у Нишу, 30. марта, представници Центра за промоцију науке и *Scientix* амбасадорка Слађана Јовић представили су могућности које наставницима нуди *Scientix* пројекат.

АПРИЛ 2018.

Српски језик у свету

Центар за промоцију науке је у среду, 4. априла, у сарадњи са др Драганом Грбић из Института за славистику Универзитета у Келну и Филолошким факултетом Универзитета у Београду покренуо нови циклус трибина посвећен изучавању српског као страног језика на светским универзитетима. У Научном клубу Београд се у оквиру ове важне иницијативе говорило о популаризацији изучавања нашег језика и културе и код стручне публике и у широј јавности, што је важан предуслов промоције, не само науке, већ и културе. На трибини су, између осталих, говориле професорке Филолошког факултета др Рајна Драгићевић, др Весна Крајишник и др Весна Ломпар, као и др Драгана Грбић из Института за славистику у Келну, уз подршку студената мастер академских студија Филолошког факултета у Београду.

Хоризонт четвртом – Управљање пројектима

У Научном клубу Београд, 12. априла, одржано је предавање о томе како припремити буџет у писању предлога пројеката, као и о планирању и управљању активностима на ЕУ пројектима. Говорили су мр Марија Шола Спасић, финансијски менаџер пројеката на Електротехничком факултету у Београду са више од десет година искуства у администрацији 16 ЕУ пројеката, и Ратко Бојовић, извршни директор Европске тренинг академије (ЕУТА) и Балканске безбедносне мреже (БСН) и партнер на *Strength2food* пројекту програма Хоризонт 2020, који се бави унапређењем исхране деце у основним школама кроз сарадњу школа са локалним пољопривредним произвођачима. Посебан гост био је професор др Стив Квери са Биолошког факултета УБ, такође и шеф ЕУТА тима за едукацију, који је током своје богате педесетогодишње каријере 40 година радио и у сектору едукације, а бавио се и писањем и управљањем ЕУ пројектима (*FP4 STREP EGRAM, FP6 WATERWEB, FP7 CAREBREED, H2020 Strength2Food*). Квери је написао више од десет пројеката финанси-

раних из ЕУ фондова, са процентом успешности у оквиру *FP7* и *H2020* од преко 70 одсто. Учествовао је и као независни експерт у неколико Темпус пројеката, а радио је и као званични евалуатор ЕК у Бриселу.

Семинар о рецензирању за истраживаче у Нишу

У Великој сали Универзитета у Нишу, у петак, 13. априла, пред више од стотину учесника, одржан је четврти по реду Семинар о рецензирању за истраживаче. Предаваче и истраживаче су на почетку поздравили проректор Универзитета у Нишу проф. др Зоран Николић и управница Универзитетске библиотеке „Никола Тесла“ Снежана Бојовић. Др Александар Декански, научни саветник Центра за електрохемију Института за хемију, технологију и металургију, говорио је о историјату и врстама рецензирања и сумирао упутства за пожељно понашање рецензента. Др Олгица Недић, научна саветница Института за примену нуклеарне енергије, говорила је о сврси рецензирања и осврнула се на интересе свих учесника у процесу публиковања, а нарочито је скренула пажњу на могуће етичке странпутице. Др Ивана Дрвеница, научна сарадница Института за медицинска истраживања Универзитета у Београду, истакла је да упркос повећаном броју аутора и радова, као и све већем броју нових часописа, рецензента нема довољно и с тим у вези указала је истраживачима на рецензентске базе као што је *Publons*.

Елементи 12

Дванаести број часописа *Елементи* објављен је 14. априла, а појављује се на киосцима тачно два века након патентирања бицикла. Предање каже да је за све „крив“ индонежански вулкан Тамбора, који је 1815. године експлодирао и притом избацио дотада највећу познату количину прашине у ваздух, и учинио наредну, 1816. годину, „годином без лета“ на већем делу северне Земљине хемисфере. Глад је достигла невероватне размере, па су коњи масовно убијани због несташнице сточне хране. На позорницу историје у том тренутку ступа барон Карл фон Драјз, који, управо због мањка коња, конструише „машину за трчање на два точка“. Свој изум први пут је демонстрирао јуна 1817. године, а патентирао га је у Бадену јануара 1818. Осим темата посвећеног бициклу, нови *Елементи* доносе и приче о томе шта организам ради лековима, о самообмањивању, заблудама о брзом читању, леворуким и десноруким животињама, софтверу који пише смислене СФ приче, Помпеји, Франкенштајну, стрипу, као и интервју са чувеним математичаром Китом Девлином.

Нуратија у Бечу

Представница Центра за промоцију науке присуствовала је финалном састанку европског пројекта *Нуратија* у Бечу, 16. и 17. априла. ЦПН у овом пројекту има улогу треће стране и координатора *Нуратија* хаба за Србију. Састанак се одржао у просторијама

аустријског Министарства просвете, а махом се бавио националним плановима активности након завршетка пројекта.

Хоризонт четвртом – Иновације у пословању

Тема предавања на Хоризонту четвртом, одржаног у четвртак, 19. априла, у просторијама Научног клуба Центра за промоцију науке, била је инструмент подршке МСП сектору, као и улога Европске мреже предузетништва у програму Хоризонт 2020 и пример добре праксе компаније *Swiftly* кроз успешно финансирање из програма Хоризонт 2020. Говориле су Тијана Кнежевић, национална контакт особа за мала и средња предузећа при МПНТР-у, Наташа Вујновић Седлар, КАМ координаторка Европске мреже предузетништва, и Елеонора Сергијевић, менаџерка софтверске компаније *Swiftly*.

ЦПН у Руском Крстуру

У оквиру програма „Научно образовање за одговорно друштво“, Центар за промоцију науке је у понедељак, 28. марта, одржао радионицу у Основној и средњој школи „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру. У првом делу програма представљена су три европска пројекта из СТЕМ дисциплина у којима је Центар партнер. Наталија Будински, амбасадорка *Scientix*-а, и представници ЦПН-а су првенствено причали о пројекту *Scientix*. Присутним наставницима је затим

представљен и пројекат *STEM School Label*, који има за циљ успостављање општих критеријума за дефинисање и обележавање школа које на европском нивоу приступају настави STEM предмета на иновативан начин. Последњи, јединствени део програма представљао је наступ ученика Школе „Петро Кузмјак“, који су, заједно са наставницом Наталијом Будински, приказали свој пројекат „Плес кодова“, развијен унутар националне имплементације пројекта *CREATIONS*.

ЦПН на Фестивалу знаности

Центар за промоцију науке гостовао је, од 16. до 21. априла, на шеснаестом по реду Фестивалу знаности у Ријеци. У оквиру манифестације која се одвија на више локација широм града Ријеке, програмски сектор Центра за промоцију науке гостовао је у Природњачком музеју са интерактивном поставком „Динамична планета Земља“. Посетиоци су самостално и у склопу тура које је водио ЦПН тим могли да сазнају нешто више о постанку планете Земље, живота на њој и шта је чини динамичном. Поставка је настала као пример употребе нових технологија и интерактивних система презентовања и учења. За потребе Фестивала ЦПН је припремио наукографику која приказује настајак планете Земље преведен у 24 часа, као и интерактивну пројекцију која графички приказује унутрашњу грађу Земље, тектонске плоче, вулкани и земљотресе и раздвајање континената.

Семинар о рецензирању за истраживаче у Крагујевцу

Група истраживача са дугогодишњим искуством у рецензирању у сарадњи са Центром за промоцију науке, Универзитетом у Крагујевцу и Универзитетском библиотеком у Крагујевцу одржала је у петак, 20. априла, у Свечаној сали Ректората, Семинар о рецензирању за истраживаче. Семинар је обухватио теме у распону од тога како добро урадити рецензију, преко етичких аспеката рецензирања до епистемолошких аспеката писања и рецензирања научних радова и функционисања специфичних рецензентских мрежа. Предавачи су били др Александар Декански, научни саветник у Центру за електрохемију Института за хемију, технологију и металургију, др Олгица Недић, научна саветница на Институту за примену нуклеарне енергије, др Ивана Дрвеница, научна сарадница на Институту за медицинска истраживања Универзитета у Београду, др Невена Буђевац, доценткиња на Учитељском факултету Универзитета у Београду, и Иван Умељић, руководиоца Сектора за издаваштво и медијску продукцију Центра за промоцију науке.

Планетаријум у Кикинди

Научни клуб Кикинда, у сарадњи са Центром за промоцију науке, организовао је 23. и 24. априла, пројекције у путујућем планетаријуму, које су биле јединствена прилика за проширивање знања из природних наука. Програм путујућег планетаријума одвијао се 23. априла, од 13 до 17 часова, и 24. априла, од 10 до 15, и подразумевао је пет програмских целина, од којих свака траје по сат времена. Програм су чиниле планетаријумске и атрактивне филмске пројекције које воде стручни предавачи. Приче о планетама, звезданим породицима, животу звезда, ротацији наше планете и атмосфери, изазвале су велику радозналост међу школарцима и инспирисале их за бројна питања. Свакој пројекцији присуствовало је педесетак ученика, па је током два дана кроз планетаријум у Школи „Јован Поповић“ прошло преко 500 ученика у пратњи својих наставника.

Креативна Европа на ФДУ-у

У понедељак, 23. априла, на Факултету драмских уметности у Београду организован је инфо-дан о програму Креативна Европа у организацији Института за позориште, филм, радио и телевизију ФДУ, у сарадњи са Центром за промоцију науке. Под називом „Европски пројекти у култури, науци и уметности“, овај догађај био је посвећен програму Креативна Европа, процесу писања пројеката за потпрограме Култура и MEDIA, уз презентацију финансијског и административног управљања пројектима. Такође, у посебном делу програма представљене су успешне приче програма Креативна Европа и Erasmus+, између осталих и Art& Science и Quantum Music, на којима је ЦПН један од партнера. На догађају су о својим искуствима са пројектима у оквиру програма Креативна Европа, између осталих, говорили и Милена Драгићевић Шешић са Факултета драмских уметности, Добривоје Лале Ерић и Марина Матовић из Центра за промоцију науке, Ивана Медић са Музиколошког института САНУ, као и представници Деска Креативна Европа и пројекта BE-OPEN (Erasmus+).

Разговор о Бури информација на РТС-у

У уторак, 24. априла, Центар за промоцију науке организовао је разговор о књизи *Бура информација: Зашто „лажујемо“?* у Галерији Радио-телевизије Србије. На промоцији су говорили Зоран Станојевић, новинар РТС-а, Машан Богдановски, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду,

Филип Банковић, извршни директор за технику компаније Телеком Србија, и Марија Новаковић са Факултета организационих наука, преводитељка књиге, а разговор је водио Иван Умељић, уредник Сектора за издаваштво и медијску продукцију Центра за промоцију науке. Учесници трибине су осветлили бројне детаље обрађене у овој књизи који се односе на свакодневни живот наших савременика упућених на друштвене мреже, а појашњени су и неки од појмова коришћених у виртуелном свету као делу контекста у коме сви живимо.

ЦПН у Нишу

У Свечаној сали Ректората Универзитета у Нишу, у среду, 25. априла, у оквиру Erasmus+ пројекта Re@WBC одржан је семинар „Значај мултидисциплинарности у истраживањима“. Говорили су: проф. др Весна Лопичић, проректорка за међународну сарадњу Универзитета у Нишу, Нада Милошевић, национална контакт особа за Европски истраживачки савет (ERC) – „Марија Скловска-Кири“ акције за обуку и развој каријере – Паметан, зелени и интегрисани транспорт – Наука са друштвом и за друштво при МПНТР-у, проф. др Мирослав Трајановић, шеф Катедре за производно-информационе технологије и менаџмент Машинског факултета у Нишу, мр Светлана Богдановић, национална контакт особа за информационо-комуникационе технологије (ИЦТ) при МПНТР-у, проф. др Драгана Цветковић Илић са ПМФ-а у Нишу, Департмана за математику, координаторка Re@WBC и HRS4R на Универзитету у Нишу, др Душко Благојевић, научни саветник Института за биолошка истраживања и председник Заједнице института Србије, др Милан Трифуновић са Катедре за производно-информационе технологије и менаџмент Машинског факултета у Нишу.

Национална радионица пројекта STEM School Label

У Научном клубу Београд, 26. априла, одржана је национална радионица пројекта STEM School Label, којој су присуствовали представници неколико школа из Србије, као и представници научноистра-

живачких институција и индустрије, како би заједно радили на утврђивању критеријума и развоју алата за самопроцену потребних за акредитовање STEM школа широм Европе.

Међународни дан девојака у ИКТ технологијама

За међународни дан девојака у ИКТ технологијама, 26. априла, у Научном клубу Београд одржана је *Nurpatia* радионица. Ученице из ОШ „Јован Јовановић Змај“ из Руме, имале су прилику да упознају девојку запослену у ИТ компанији и из прве руке чују како изгледа рад у једној таквој индустрији. Након тога, демонстраторке Центра за промоцију науке су са ученицама радиле радионицу на тему родних стереотипа који постоје у STEM областима.

ЦПН у Зрењанину

Центар за промоцију науке је, 28. априла, у оквиру Научног дана у Зрењанину представио Научни шоу, који се састоји од низа атрактивних и интерактивних експеримената и демонстрација подељених по областима. Циљ програма био је да се на што забавнији начин демонстрирају и објасне научне појаве. Гости су кроз три представе могли да виде шта течни азот може да уради и како се изводе бројни научни трикови. Поред Научног шоуа посетиоци су имали прилику да присуствују радионици која долази из Мејкерса. Користећи различите материјале они су могли да осмисле и израде своје пројекте развијајући просторну интелигенцију, логику и да стекну способност креативног решавања проблема.

МАЈ 2018.

STEM School Label у Бриселу

У оквиру пројекта *STEM School Label* у Бриселу, 3. маја, одржан је састанак партнера на пројекту коме су присуствовали представници Центра за промоцију науке. На састанку се радило на утврђивању критеријума и развоју алата за самопроцену, потребних за акредитовање STEM школа широм Европе. Циљ *STEM School Label* пројекта је препознавање и акредитовање школа на европском нивоу које на иновативан начин приступају подучавању STEM предмета. На овом европском пројекту, ЦПН је партнер заједно са колегама из Португала, Литваније и Француске, док пројектом координира *European Schoolnet*, мрежа министарстава просвете из 34 земље Европе.

Scientix у Бриселу

У Бриселу је, од 4. до 6. маја, одржана трећа по реду *Scientix* конференција на којој су учествовали представници Центра за промоцију науке и осам *Scientix* амбасадора из Србије. Конференцији је присуствовало 352 наставника, истраживача и координатора пројеката, а присутни су имали прилику да чују више о различитим научно-едукативним пројектима из Европе.

ЦПН у Лазаревцу

У Библиотеци „Димитрије Туцовић“, у Лазаревцу, 10. маја, у организацији Центра за промоцију науке и професора лазаревачке гимназије, представљени су пројекти *Erasmus+*, *Scientix* и *STEM School Label*.

Сарадња са дневним листом Данас

Центар за промоцију науке је, 10. маја, започео сарадњу са дневним листом *Данас*. Сарадња је почела тако што су у овом листу објављивани текстови о алгоритмима у оквиру Маја месеца математике, а убудуће ће се свакодневно објављивати скраћене верзије текстова са портала Елементарнијум по избору ЦПН редакције.

ЦПН у АВИБ парку

Центар за промоцију науке је, у суботу, 12. маја, у оквиру Научног дана у АВИБ парку на Звездари, кроз низ кратких експеримената који приказују научне феномене на атрактиван и занимљив начин, посетиоце увео у чудесни свет науке. Поред Научног шоа, малишани, али и они мало старији, имали су прилику да кроз проточну радионицу вежбају своје инжењерске способности. Од различитих дрвених делова правили су модулларне архитектонске моделе који се касније спајају у једну целину – грађевину.

Scientix на манифестацији НиМат

У Регионалном центру за професионални развој запослених у Нишу, 12. маја, на манифестацији НиМат представљен је европски пројекат *Scientix*. Представници Центра за промоцију науке су са *Scientix* амбасадорима Далибором Тодоровићем, Соњом Шумоњом и Снежаном Богавац Михајловић представили могућности за наставнике у оквиру овог пројекта.

Мај месец математике

У понедељак, 14. маја, отворена је традиционална манифестација Мај месец математике (МЗ), седми пут за редом, у организацији Центра за промоцију науке у сарадњи са Математичким институтом САНУ. Отварању је, уз бројну публику, присуствовао и др Зоран Огњановић, директор Математичког института САНУ, а домаћини у Научном клубу Београд били су главни организатори манифестација: др Тања Аднађевић, руководилац програмских активности у ЦПН-у, Данијела Вучићевић из Сектора за програмске активности,

Мирјана Утвић, архитектица која је осмислила експонате и изложбена решења за МЗ манифестацију, и друге колеге из Центра за промоцију науке који су учествовали у организацији догађаја. Овогодишњи МЗ започет је предавањем др Наташе Ђурђевац Конрад из *Zuse* института у Берлину, која је говорила о математичким моделима у биомедицини и како математика помаже да се предвиди ток ширења епидемије. Манифестација Мај месец математике се ове године одржавала на четири локације у Београду: на платоу испред Тржног центра „Рајићева“, платоу на Тргу Републике, у Научном клубу Београд Центра за промоцију науке, у Краља Петра 46, и у Музеју науке и технике, Добрачина 51.

Нуратиа у Основној школи „Јелена Тетковић“

У оквиру пројекта *Nuratia*, 17. маја, у Основној школи „Јелена Тетковић“ одржане су радионице које су имале за циљ да ученицима приближе како то изгледа бити научник и зашто је важно да постоји родна равноправност у науци. Докторанткиња из области неуронаука представила је своје занимање, а затим су демонстраторке Центра за промоцију науке са ученицима водиле разговор о родним стереотипима у вези са науком и СТЕМ занимањима.

Конференција EUSEA у Мадриду

У Мадриду је, 17. и 18. маја, одржана конференција *EUSEA* (*European Science Engagement Association*), чији

је члан Центар за промоцију науке. Конференцију су пратила предавања, интерактивне сесије, разговори и радионице на којима су стручњаци који се баве промоцијом и популаризацијом науке износили новости и достигнућа из различитих научних области која утичу на ниво функционалне писмености. Посебан део су чиниле презентације Хоризонт2020 пројеката који се баве истраживањем у оквирима промоције науке и неформалног образовања. Током конференције направљено је и неколико сетова препорука у домену научне комуникације који ће служити као својеврсни водичи и примери добре праксе. Сем наведеног, на скупштини чланова управљање асоцијацијом је поново поверено досадашњем председнику, као и досадашњим члановима Управног одбора.

Молекули које једемо

Институт Сервантес је у сарадњи са Ноћи истраживача и Центром за промоцију науке, 19. маја, организовао догађај под називом „Молекули које једемо“. Одржана је и радионица практичног, лабораторијског типа, у оквиру које су учесници радили једноставне експерименте са основним намирницама из потрошачке корпе: јајима, млеком, поврћем и воћем.

ЦПН у Корку

На Националном ирском универзитету у Корку одржан је први радни састанак пројекта *RRING* на коме је Центар за промоцију науке један од партнера. Поред Националног ирског универзитета из Корка, као координатора пројекта, и ЦПН-а, у пројекту учествује 26 партнера из читавог света и са свих континената, осим Аустралије. Посебно важну улога има УНЕСКО, као званично тело Уједињених нација за науку и образовање. Улога Центра за промоцију науке се умногоме ослања на улогу коју је Центар имао унутар великог европског пројекта *RRI Tools*, где су мапиране добре праксе и развијени алати за имплементирање *RRI* концепта у различитим друштвеним оквирима и међу различитим професионалним заједницама. Центар је у овом пројекту имао улогу регионалног центра за пет земаља Југоисточне Европе – Албанију, Босну и Херцеговину, Црну Гору, Хрватску и Србију – у којима је одржано преко тридесет различитих

догађаја. Кулминацију је представљала финална регионална конференција *Responsible Research and Innovation Tools for Better Societies*, одржана у Београду, у децембру 2016, са око 100 учесника, укључујући и представнике министарства образовања и/или науке свих наведених земаља, као и оба ентитета Босне и Херцеговине.

Поклон Универзитетској библиотеци „Никола Тесла“

Центар за промоцију науке је поводом Дана Универзитетске библиотеке „Никола Тесла“ у Нишу, уручио библиотеци близу хиљаду публикација које су у протеклој години објавиле научноистраживачке организације из Србије. Донирана издања, која представљају издавачку делатност више од сто научноистраживачких организација (универзитети, факултети, универзитетске библиотеке, Српска академија наука и уметности са институтима, истраживачко-развојни и научни институти, приватни универзитети и факултети, стручна друштва и заводи), Центар за промоцију науке је јесенас изложио и представио на 62. међународном сајму књига у Београду. По речима представника библиотеке, издања НИО која покривају широк спектар научних области додатно ће обогатити фонд ове научне установе који покрива потребе свих студентских група Универзитета у Нишу.

CREATIONS и Hypatia на Сајму технике

Ученици Школе „Петар Кузмјак“ из Руског Крстура су, 21. маја, имали прилику да посете 62. сајам технике и техничких достигнућа. Њихова посета Сајму је организована у сарадњи Центра за промоцију науке и Београдског сајма, а под окриљем пројеката *Hypatia* и *CREATIONS*. Сајам су наредног дана посетили ученици ОШ „Јелена Ђетковић“ из Београда. Ученици су били у прилици да се упознају са радом и резултатима научних истраживача и стручњака чији се производи и технолошка решења представљају на овом сајму. Након тога, у Научном клубу Београд су одржане радионице на којима се причало о темама којима се бави пројекат *Hypatia*, а које имају за циљ да се уклоне родни и било који други стереотипи када су наука и одабир научне каријере у питању.

Посета ученика ИБИСС-у

У оквиру пројекта *Hypatia* Центар за промоцију науке је, 24. маја, организовао посету ученика Основне школе „Бранислав Нушић“ из Београда Институту за биолошка истраживања „Синиша Станковић“. Ученици су том приликом из прве руке могли да виде како изгледа каријера научника, а након тога су имали прилику да сазнају зашто је важно да постоји родна равноправност у науци. Ученици су такође испратили цео процес изучавања ћелијске грађе.

Међународни пројекти на Сајму технике и техничких достигнућа

У оквиру пројеката *CREATIONS* и *Hypatia*, у које је Центар за промоцију науке укључен као иницијални партнер, 25. маја, организована је посета Сајму технике и техничких достигнућа за ученике ОШ „Топлички хероји“ из Житорађе, а након тога су учествовали на радионицама у Научном клубу.

Такмичење у слагању Рубикове коцке

На Тргу Републике у Београду, 26. маја, у оквиру манифестације Мај месец математике, одржано је такмичење у слагању Рубикове коцке. Такмичење је било отворено за заинтересоване грађане свих генерација, али је у највећој мери привукло ученике основних школа. Уз такмичење у слагању Рубикове ко-

цке, пролазници на Тргу Републике били су у прилици да виде изложбу „Алгоритми од кухиње до берзе“, која својим занимљивима причама уводи пролазнике у чудесни свет математике, уз мото овогодишње манифестације „Математика, проблем решен“. Ова изложба упућује на примену алгоритама у свакодневном животу.

CREATIONS у Научном клубу

Током марта, априла и маја ученици основних и средњих школа из Београда и Лазаревца учествовали су у креативним радионицама у оквиру *Creations* пројекта. Ученици су присуствовали радионицама „Научна пантомима“. Педагошки оквир је осмислила наставница физике и хемије Сања Булат из Основне школе „Бранислав Нушић“ из Београда.

ЦПН у Бечеју

Центар за промоције науке је, 30. маја, у Бечеју, у родној кући браће Тан у оквиру програма „Научно образовање за одговорно друштво“ представио европске пројекте који промовишу нове концепте у образовању. Наставницима су представљени пројекти *Scientix*, *Hypatia*, *CREATIONS* и *STEM School Label*. Поред представника ЦПН-а на радионици је учествовао и *Scientix* амбасадор Данило Боровница, који је из прве руке пренео учесницима радионице своја искуства са овим европским пројектом.

ЦПН на БУДИ фестивалу

У склопу међународне манифестације БУДИ (Бијенале дечјег уметничког израза), која је трајала од 11. маја до 11. јуна, Центар за промоцију науке је у оквиру излагачког дела програма представио део изложбе „Спектри“ у Галерији савремене уметности у Панчеву, од 11. до 18. маја. Поред тога, Центар је гостовао са Научном шоуом у ОШ „Свети Сава“ у Панчеву. Шоу су водили научни демонстратори Центра за промоцију науке који су извели низ атрактивних и интерактивних експеримената и демонстрација подељених по научним областима. На забаван начин демонстриране су и објашњене научне појаве из области термодинамике, динамике флуида, атмосферских појава и других.

Нови в.д. директора Центра за промоцију науке

Одлуком Управног одбора Центра за промоцију науке, на седници одржаној 31. маја 2018. године, уз претходну сагласност надлежног министра, на период од шест месеци за вршиоца дужности директора Центра постављен је др Марко Крстић, доцент на Електротехничком факултету Универзитета у Београду. Др Марко Крстић је рођен 1984. године у Нишу. Дипломирао је на Електротехничком факултету Уни-

верзитета у Београду 2007, и на истом факултету, 2016. године, одбранио докторску тезу под насловом *Static and dynamical characteristics of injection-locked Fabry-Perot laser diodes*, када је стекао звање доктора наука електротехнике и рачунарства. Уже области његове научне делатности су квантна електроника и фотоника. Од 2009. године запослен је на Електротехничком факултету Универзитета у Београду при Катедри за микроелектронику и техничку физику, где је најпре ангажован као сарадник у настави, затим 2010. године као асистент, и од 2016. као доцент. У току каријере ангажован је у извођењу наставе на укупно 15 курсева, а учествовао је и у покретању два нова и реформи једног курса. Објавио је више радова у међународним часописима са *SCI* листе, учествовао је на међународним скуповима и скуповима од националног значаја, а био је и учесник више међународних и националних научноистраживачких пројеката. Учествовао је у промоцији Међународне године светлости кроз серију научнопопуларних предавања у Српској академији наука и уметности и Коларчевој задужбини. Активни је предавач на зимском семинару „Примењена електроника“ у Петници. Добитник је неколико награда за најбоље научне радове публиковане у иностранним часописима.

ЈУН 2018.

Teenage Rail Girls Beograd

У оквиру *Teenage Rail Girls Beograd*, 3. јуна, одржана је *Hypatia* радионица. Захваљујући кампањи *Inspiring Girls*, учеснице су имале прилику да се упознају и са женама које обављају различите послове у оквиру ИТ сектора и да у неформалној атмосфери са њима разговарају о својим будућим занимањима, питају их све што може да их интересује или потраже савет и инспирацију. У оквиру пројекта *Hypatia*, Центар за промоцију науке је одржао радионицу на тему родних стереотипа који постоје као препрека девојкама и девојчицама у избору каријера у СТЕМ областима.

Предавање Франција Демшара

У Научном клубу Београд др Франци Демшар је, 4. јуна, одржао предавање о моделима финансирања науке. Др Франци Демшар је физичар који је радио као научни сарадник на Институту „Јожеф Штефан“ и на неколико америчких универзитета, а затим био државни секретар у Министарству за науку и технологију, министар одбране Републике Словеније, амбасадор Републике Словеније у Федерацији Русије и директор Јавне агенције за истраживачку делатност Републике Словеније. На почетку предавања присутницима су се обратили проф. др Владимир Поповић, државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, и доц. др Марко Крстић, в.д. директора Центра за промоцију науке. Предавању су присуствовали помоћник министра за међународну

сарадњу и европске интеграције проф. др Виктор Недовић, помоћник министра за науку проф. др Тибор Сабо, помоћник министра за технолошки развој, трансфер технологија и иновациони систем др Саша Лазовић, као и директори института и других научно-истраживачких установа. Након предавања одржана је и панел-дискусија у којој су др Франци Демшар и помоћник министра др Саша Лазовић одговарали на питања присутних о моделима финансирања научних истраживања.

ЦПН у Кини

На позив партнерске организације из Пекинга – *Beijing Exchange Center of Science and Technology (BECST)* – представници Центра за промоцију науке и Универзитета у Београду су учествовали на више догађаја организованих под окриљем званичне стратегије Републике Кине – Један појас, један пут (*One belt, one road*). На сајмовима и пратећим конференцијама у Пекингу и Хохоту представљена је позиција Центра унутар националног образовног и научног система, оквири и дometи српске науке, као и иновативни пројекти, иницијативе и истраживања, који могу бити атрактивни за примену или заједнички развој са кинеским партнерима. Центар је у Пекингу учествовао на сајму *CIFTIS 2018 (5th China Beijing International Fair for Trade in Services)*, док је у Хохоту у питању био догађај под називом *2018 Inner Mongolia International Technology Transfer Conference*. Оба догађаја су привукла изузетну пажњу, пре свега стручне јавности, као и представника различитих нивоа управних и научних власти Кине, Пекинга, провинције Унутрашње Монголије и других регија. Обе манифестације су укључивале конференције намењене професионалцима у области промоције науке и међународне сарадње, развоја истраживачких пројеката и примене технолошких решења и резултата. С обзиром на то да Србија и Кина имају потписан споразум о стратешкој сарадњи (какав наша земља има тек са пет других земаља), интересовање кинеских партнера за разноврсне видове сарадње и заједничких улагања је посебно наглашено. Током посете Кини, организован је читав низ билатералних сусрета и састанака, укључујући и званичну посету представника Центра и Универзитета у Београду Пекиншкој академији науке и технологије

(Beijing Academy of Science and Technology – BEST). У наредном периоду у плану је потписивање меморандума о сарадњи са кинеским партнерима, као и планирање неколицине заједничких активности.

CREATIONS и Hupatia у Научном клубу

У оквиру пројекта *CREATIONS* у Научном клубу у Београду су, 7. јуна, организоване активности за ученике трећег, шестог, седмог и осмог разреда ОШ „Учитељ Таса“ из Ниша и ученике седмог разреда ОШ „Бранислав Нушић“ из Београда. Ученицима су наставница Сања Булат и демонстраторке ЦПН-а одржале радионицу „Научна пантомима“, која је настала током реализације пројекта са ОШ „Бранислав Нушић“. Том приликом је у Научном клубу у Београду активности присуствовало скоро 70 ученика. Након тога, одржане су пројекције научнофантастичних филмова ученика ОШ „Учитељ Таса“ које су ученици снимили уз помоћ учитељице Милене Младеновић и наставника Александра Георгијева. Последња пројекција била је и премијера *Hupatia* филма, који су снимили ученици Електротехничке школе „Никола Тесла“ у оквиру истоименог пројекта. Пред сам крај активности у Научном клубу, ученици су учествовали у *Hupatia* радионици, коју су одржале демонстраторке ЦПН-а. Ученици ОШ „Учитељ Таса“ су након радионица имали прилику да посете Музеј науке и технике, где су се уз водича упознали са технологијом кроз време, и забавили у интерактивној научној играоници.

Нове технологије у образовању

Пету годину заредом, од 8. до 9. јуна, у *Belexpro centru* у Београду, одржан су међународна конференција и сајам Нове технологије у образовању. Главни циљеви сајма и конференције су унапређење квалитета образовања кроз употребу информационо-комуникационих технологија. Акцент је стављен на подстицање креативности и иновација у настави, осавремењавање процеса учења и представљање разноврсних начина да се искористе могућности које нове технологије пружају у образовању. Главни организатор овог догађаја је Британски савет из Београда, уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Министарства трговине, туризма и телекомуникација, у сарадњи са Тимом за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије и Центром за промоцију науке. На овом годишњем сајму Центар за промоцију науке представио се на заједничком штанду са Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Министарством трговине, туризма и телекомуникација. ЦПН је у оквиру штанда изложио модел Мејкерс спејса, уз посебан нагласак на ресурсе и оквир деловања пројекта *Scientix*. Пројекат *Scientix* представљен је, 8. јуна, у оквиру конференцијског програма, кроз радионицу: „Могућности у оквиру пројекта *Scientix* за наставнике“. Присутнима су се обратили Иван Стојановић, *Scientix* амбасадор из Кладова, који причао о својим искуствима са пројектом, и Јасна Богуновић Марковић, *Scientix* амбасадорка и директорка Гимназије у Лазаревцу, која је приближила вредности *Scientix*-а, као и искуства стечена током размене наставника у Шпанији путем *Erasmus+* пројекта. Учесници радионице имали су прилику да чују од Ивана Жунца, наставника физике из Хрватске, како се примењују ресурси *Scientix*-а у окружењу. Радионицу, којој је присуствовало близу 50 наставника, водила је Марјана Бркић, координаторка *Scientix* пројекта за Србију. Другог дана конференције одржана је радионица „Наука: улаз слободан“, у оквиру које је представљен пројекат *Hupatia*. Овај пројекат има за циљ уклањање родних и свих других стереотипа када су наука и одабир научне каријере у питању. Радионицу су водиле сараднице Центра за промоцију науке Катарина Стекић и Катарина Ковачевић.

ЦПН у Женеви

Представници Центра за промоцију науке учествовали су на *Ecsite* конференцији која је почетком јуна одржана у Женеви. На дебати посвећеној RRI концепту (Responsible Research and Innovation) говорио је Добривоје Лале Ерић, руководилац Сектора за међународну сарадњу, док је на округлом столу посвећеном партнерству између научних центара и универзитета учествовала др Дубравка Вејновић, руководилац Сектора за сарадњу са НИО. Више од сто панел дискусија, радионица и презентација, као и бројни формални и неформални састанци на којима су своја искуства разменили научни комуникатори, истраживачи, едукатори, кустоси научних центара, менаџери пројеката и остали актери из света научне комуникације, показали су да постоји још много простора за експериментисање са креативним сучељавањима науке и друштва, професионалаца и ентузијаста, науке и политике, уметности и науке, природе и културе, науке и вере, реалног и виртуелног, формалног и неформалног.

ЦПН на Универзитету Твенте

На Универзитету Твенте у Холандији, 11, 12. и 13. јуна, одржан је састанак партнера на пројекту *PESHES*. Центар за промоцију науке је, заједно са још 15 институција, партнер у пројектном конзорцијуму. Испред ЦПН-а састанку су присуствовали Добривоје Лале Ерић, руководилац Сектора за међународну сарадњу, Љиљана Илић, задужена за односе с јавношћу, и Вла-

димир Цицвара, који води пројектни сајт и обезбеђује техничку подршку. На састанку се разговарало о наредним корацима ка побољшању управљања, рада и квалитета високошколских установа и система у Србији, а најважнија тема састанка био је одабир индикатора на основу којих би се на објективан и поуздан начин оцењивао квалитет високошколских установа и студијских програма у Србији. Овом приликом детаљније су представљени холандски модели и приступи у високообразовном процесу, а учесници састанка су током ове студијске посете имали прилику да се упознају са организационим моделом и радом на Универзитету Твенте.

Радионице у Мејкерс спејсу

У оквиру редовног радионичарског програма за школарце, ЦПН је у Мејкерс спејсу организовао радионице на тему роботике, акустике и архитектуре, од 1. до 15. јуна.

Отворени Мејкерс

Поподневни програм у Мејкерс спејсу отворен је, од 1. до 31. јуна, за све чланове Мејкерса. Овде их чекају домаћини простора као и сав потребан алат и материјал за реализацију њихових пројеката.

Нове технологије у образовању

На овогодишњем сајму, 8. и 9. јуна, Центар за промоцију науке представио се на заједничком штанду са Министарством просвете, науке и технолошког раз-

воја и Министарством трговине, туризма и телекомуникација. ЦПН је у оквиру штанда изложио модел Мејкерс спејса, уз посебан нагласак на ресурсе и оквир деловања пројекта *Scientix*. Мејкерс спејс Научног клуба Београд је отворена лабораторија за све креативце који траже место за реализацију својих идеја. Његови чланови имају отворен приступ широким спектром садржаја које овај простор нуди – од библиотеке, преко рачунарске мреже, све до машина попут 3D штампача, скенера, ласерских тестера, CNC машина и лемних станица. Мејкерс спејс је радни простор отворен за читаву заједницу, за децу, одрасле, предузетнике, уметнике и све заинтересоване.

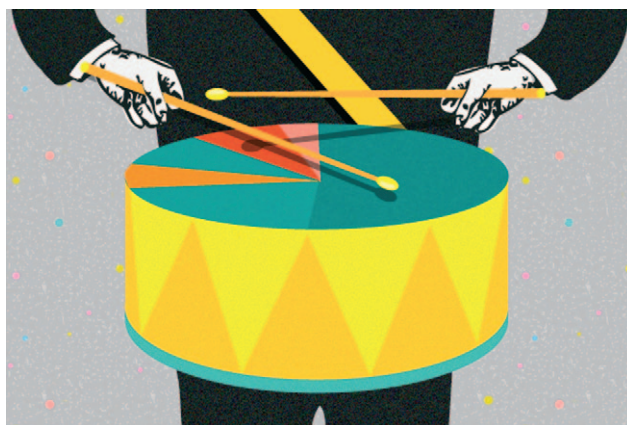
Scientix амбасадори у Научном клубу

У Научном клубу Београд, 15. јуна, одржан је други по реду састанак са амбасадорима пројекта *Scientix*. На састанку се евалуирало претходно одржаних 11 догађаја широм Србије у 2018. години и правили будући планови за *Scientix* радионице. Такође, разматрала се организација велике *Scientix* конференције у 2019. години, као завршног догађаја овог европског пројекта. *Scientix* мрежа је највећа онлајн мрежа која окупља STEM наставнике из целе Европе, али и различите доносиоце одлука, са циљем да се подрже STEM дисциплине и нови педагошки приступи. На онлајн платформи се налазе бројни пројекти самих наставника који представљају примере добре праксе. Међу њима већ сада постоје и изузетно квалитетни и успешни пројекти у којима учествују наставници из Србије.

Радионице „Уради сам, паметни системи“

У Мејкерс спејсу, у другој половини јуна, 22. 25. и 29. организоване су радионице на тему ИОТ и основних сензорских система за све оне који су желели да науче нешто о ардуино уређајима. У оквиру двосатних радионица учесници су имали прилику да се упознају са основним ардуино сетовима и њиховом улогом у управљању сензорима, начином прикупљања података и програмирањем уређаја које саставе. Између осталог, вођени обученим научним демонстратором, учесници су састављали сетове за мерење влажности узорака.

Објављени резултати Јавног позива

У петак, 29. јуна, Управни одбор Центра усвојио је Акт о финансирању пројеката који су изабрани на Јавном позиву 2018. године, чиме је и званично завршен процес селекције. Укупна расположива средства која су издвојена за ову намену износе 8.300.000,00 динара. У оквиру прве категорије пристигло је 99 пријава. За финансирање је одабрано 29 пројеката, а неки од њих биће реализовани у више научних клубова. У другој категорији, од 98 предложених пројеката, одабрано је 25 пројеката за финансирање. У оквиру треће категорије одабрана су победничка решења и решења која ће се наћи у каталогу експоната за паркове науке.

Свечана додела признања одржана је 10. јула, у 12 часова, у Свечаној сали Ректората Универзитета у Београду.

Радионица аналогне фотографије

Центар за промоцију науке, заједно са фотографкињом Милицом Николић, припремио је, 29. и 30. јуна, дводневни мини курс аналогне фотографије у просторијама Мејкерс спејса. Кроз овај програм учесници су имали прилику да од основних материјала попут конзерве сока направе своје камере, фотографишу мотиве и развију фотографије-негативе. Радионица је била бесплатна и отворена за све заинтересоване учеснике старије од 16 година, уз претходну пријаву.

Српски језик у свету

У Научном клубу Београд, 27. јуна, одржана је друга трибина о проучавању српског језика и славистике на универзитетима широм света. Учесници трибине долазе из Међународног славистичког центра (МСЦ) – проф. др Бошко Сувајџић, заменик управника МСЦ-а, проф. др Александар Милановић, члан управе МСЦ-а, и магистар Снежана Кутрички, стручни сарадник. Центар за промоцију науке, у сарадњи са Институтом за славистику Универзитета у Келну и Филолошким факултетом Универзитета у Београду, покренуо је нови циклус трибина како би указао на статус српског језика у ширим оквирима и у глобалном окружењу.

ЦПН у Шапцу

У Центру за стручно усавршавање у Шапцу одржан је састанак представника Центра за промоцију науке са директорима Мреже РЦ и ЦСУ Србије. Састанак се одржао у просторијама Научног клуба Шабац, једног од учесника на предстојећем пројекту Ноћ истраживача, а укључивање свих научних клубова у пројекат била је једна од главних тема састанка. Овогодишња Ноћ истраживача биће посвећена културном наслеђу, а по речима др Тање Аднађевић, руководиоца Сектора за програмске активности, ово је изврсна прилика да се у једној ноћи прикаже разноликост културног наслеђа градова у којима научни клубови већ увелико раде. Ово је уједно и могућност да се широј јавности представе *обични људи са необичним* занимањима – истраживачи.

ЦЕНТАР
ЗА
ПРОМОЦИЈУ
НАУКЕ

www.cpn.rs